ताग्निं चिन्वानस्तदभिज्ञश्च यो विद्यते। तस्योभयविधस्य पुरुषस्यादित्यलोकार्वाचु 'उरुषु', लोकेषु पराचु 'वरीयःसु', च 'लोकेषु', स्वेच्छया सञ्चारो भवति॥

(३) अथ सर्व्वकामसम्पूर्त्यर्थं नाचिकेताग्नेः प्रकारान्तरेण ध्यानं विधत्ते। "संवत्सरो वा अग्निर्नाचिकेतः। तस्य वसन्तः शिरः॥ २॥ ग्रीष्मो दक्षिणः पक्षः। वर्षा उत्तरः। शरत् पुच्छम्। मासाः कर्म्मकाराः। अहोरात्रे शतरुद्रीयम्। पर्जन्यो वसोर्धारा। यथा वै पर्जन्यः सुवृष्टं वृष्ट्वा। प्रजाभ्यः सर्व्वान् कामान्त्सम्पूरयति। एवमेव स तस्य सर्व्वान् कामान्त्सम्पूरयति। योऽग्निं नाचिकेतं चिनुते॥ ३॥ य उ चैनमेवं वेद" इति। योऽयं नाचिकेताग्निरुक्तः सोऽयं संवत्सरात्मकत्वेन ध्यातव्यः। 'तस्य' नाचिकेताग्नेः संवत्सररूपस्य पक्ष्याकारस्य वसन्तर्त्तुः शिरःस्थानीयः। ग्रीष्मवर्षर्त्तुर्दक्षिणोत्तरपक्षस्थानीयौ। शरदृतुः पुच्छस्थानीयः। चैत्रादयः 'मासाः', 'कर्म्मकाराः' ऋत्विक्स्थानीयाः। 'अहोरात्रे', तु त्वमग्ने रुद्र इत्यस्य शतरुद्रीयमन्त्रस्य स्थाने वर्त्तते। योऽयं 'पर्जन्यः', सोयमग्नाविष्णु इत्यस्य वसोर्धारामन्त्रस्य स्थाने वर्त्तते। तदेवमुक्तावयवविशिष्टं नाचिकेताग्निरूपञ्च वत्सरं 'यः', उपास्ते। 'यः', च तमग्निं चिनोति। 'तस्य' उभयविधस्य पुरुषस्य, 'सः' नाचिकेताग्निः, 'सर्व्वान्' कामान् सम्यक् 'पूरयति'। तत्र दृष्टान्तः। यथा लोके 'पर्जन्यः' सम्यग्वृष्टं यथा भवति तथा, वृष्टिं सम्पाद्य प्रजार्थं 'सर्व्वान् कामान्' व्रीह्यादिरूपान्, 'सम्पूरयति'। एवमेवायं नाचिकेताग्निरिति द्रष्टव्यं॥